

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2018. február hó 13. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt fk. vádlott ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2017. évi október hó 10. napján kihirdetett 10.Fk.20/2017/23. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 10.000 (tízezer) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

I n d o k o l á s

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség Bfk.234/2016/23/I. szám alatti vádiratával a 2012. évi C. törvény (Btk.) 164. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő és büntetendő életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt emelt vádat fk. vádlottal szemben.

A tárgyaló ügyész a vádat a tényállás módosítása mellett, a minősítés tekintetében fenntartotta és végindítványában a következőket fejtette ki:

A Be. 310. § (1) bekezdése alapján az alábbiaknak megfelelően szükséges módosítani a vádat:

A vádirat 2. oldalán a történeti tényállás első bekezdésének megváltoztatása:

Fk. vádlott 2015. december 3. napján 22 óra körüli időben érkezett haza a ..., ... szám alatti lakásukra. Vele szinte egy időben érkezett haza édesanyja, ... és féltestvére, kk. ..., majd pedig néhány perc elteltével megérkezett nevelőapja, ... is, aki közepesen ittas állapotban volt.

A vádirat 2. és 3. oldalán a történeti tényállás 6. és 7. bekezdésének megváltoztatása:

Ezt követően a vádlott ... sértett felé indult, közöttük dulakodás alakult ki, egymással szemben állva lökdösték egymást, melynek során ... a kezében lévő konyhakést a földre ejtette. Ekkor a fk. vádlott a földről felvette a ... kezéből kiesett konyhakést.

A Miskolci Törvényszék 2017. október hó 10. napján kihirdetett 10.Fk.20/2017/23. számú ítéletével a fk. vádlottat az ellene testi sértés büntette (Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat) miatt emelt vád alól felmentette.

Az eljárás során lefoglalt 2 db kés lefoglalását megszüntette és kiadni rendelte ... részére.

Az elsőfokú eljárásban felmerült 231.832 Ft bünygyi költség vonatkozásában rögzítette, hogy azt az állam viseli.

Az ítélet kihirdetését követően az ügyész a tényállás téves megállapítása miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése, illetőleg az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítása végett jelentett be fellebbezést.

A vádlott és a védő az ítéletet tudomásul vették.

A fellebbviteli főügyészség a vádlott terhére bejelentett fellebbezést fenntartotta azzal a változtatással, hogy mivel a tényállás a fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint megalapozott és nem tartalmaz tényeket a jogos védelemre, így a felmentő rendelkezés téves, azonban helyes jogi következtetéssel a másodfokú eljárásban a vádlott bűnössége megállapítható.

A Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozatában foglaltak értelmében a jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott okkal tarthat a támadás megkezdésétől vagy annak folytatásától. A jogos védelem túllépéséért a védekező csak akkor felel, ha a jogtalan támadás belőle ijedtséget vagy indulatot nem vált ki, s a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazza.

Az irányadó ítélkezési gyakorlat nyomán nem állapítható meg jogos védelmi helyzet, amikor a védekező a támadást elhárítva a támadót a tőle elvett eszközzel bántalmazza. (BH2017.323., 1993.654.)

A fellebbviteli főügyészség átirata kiemeli, hogy a jogos védelemre vonatkozóan a megalapozott tényállás nem tartalmaz tényeket. Nincs adat arra, hogy a sértett bármilyen támadást intézett a vádlott felé azt követően, hogy a kés tartó kezét a vádlott megragadta és a kés kikerült a birtokából. A szűrés pillanatában a vádlottnak nem kellett tartania az eszköztelen sértett további támadásától. Az ittas állapotban lévő sértett részéről intézett támadás viszonylagos súlytalansága nem indokolta a súlyos következménnyel járó elhárító cselekményt. Arra sem vonható következtetés, hogy a vádlott az elhárítás szükséges mértékét ijedtségéből vagy menthető felindulásból lépte túl, erre utaló körülmény nem volt feltárható. A vádlott a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazta.

Indítványozta így a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítélőtábla a Be. 372. § (1) bekezdése alapján változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő testi sértés büntetében. Fiatalkorúságára, a sértett közreható magatartására és megbocsátására tekintettel vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett fiatalkorúak fogházában végrehajtandó szabadságvesztés büntetést szabjon ki azzal, hogy a próbaidő tartamára rendelje el pártfogó felügyeletét, rendelkezzen a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjáról és kötelezze a bünygyi költség megfizetésére.

Az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen teljes terjedelmében felülbírálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett, széles körű bizonyítási eljárást folytatott le.

A tárgyaláson megvizsgált bizonyítékokat egyenként és összességükben is okszerűen értékelte, ezért az általa rögzített tényállás túlnyomórészt megalapozott, az csupán kisebb részben szorul

pontosításra, illetőleg kiegészítésre az iratok tartalma alapján a Be. 351. § (2) bekezdés c) pontja alkalmazásával.

Az ítélet 3. oldal első bekezdésében rögzített eseményeket megelőző történések leírása hiányos, azonban a vádlott ezirányú egybehangzó nyilatkozatai, illetőleg a bizonyítási kísérlet adatai alapján kiegészítendő a következőképpen:

Az ítélet 2. oldal utolsó bekezdés utolsó előtti mondatában feltüntetendő, hogy a vádlott észlelve a sértett cselekvőségét, a kést tartó kezét megragadta és közöttük dulakodás kezdődött, melynek során a kés kiesett a sértett kezéből.

Az ítélet 3. oldal első bekezdése előtt az alábbi bekezdéssel egészítendő ki:

A kés miközben a földre került, a sértett támadó magatartása nem fejeződött be, a dulakodás tovább folytatódott a sértett és a vádlott között.

A mentőszolgálat értesítése ... részéről történt.
(3. oldal második bekezdése)

A sértett sérülései vonatkozásában a 3. oldal 5. bekezdése pontosítandó akként, hogy a mellkasfalról a szúrás a hasüregbe vezetett és a gyomortest nagygörbületi szélén a gyomor üregébe hatoló, 4 mm-es szúrt sérülést okozott, amit varratokkal láttak el.

A személyi körülményeket illetően az ítélet tábla a nyilvános ülésén bejelentett személyi adatváltozásra figyelemmel feltünteti, hogy a vádlottnak 2017. szeptember 14. napján kiskorú gyermeke született, akinek eltartásáról gondoskodik, jelenleg a ...-nél építőipari munkát végez, szigetelési feladatokat, havi átlagjövedelme 80 000 - 100 000 Ft.

Az így pontosított, illetőleg kiegészített tényállás most már megalapozott és irányadó a másodfokú eljárásban a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében.

A bizonyítékok értékelése körében nyilvánvaló elírás a sértettet ellátó orvos nevének rögzítése, az helyesen A mentességi jogukkal élő hozzátartozók felsorolása közül ... nevének megjelölését mellőzi az ítélet tábla.

A megalapozott és irányadó tényállás alapján az első fokon eljáró bíróság kifogástalanul vont következtetést arra, hogy a vádlott jogos védelmi helyzetben cselekedett, ezáltal a felmentő rendelkezés törvényes.

A vádlott vallomásából rögzíthetően szóváltást követően a sértett részéről érte a vádlottat egy késsel történő támadás, amikor is a sértett kezének megragadása nélkül a kés a vádlott nyakát vagy mellkasát sértette volna, a támadás az életének kioltására is irányulhatott volna. A vádlott és a sértett között akkor alakult ki dulakodás, amikor a támadó sértett kést tartó kezét megragadta a vádlott, igyekezett tőle a kést elvenni. Ahogy a kés a sértettől a földre került, a sértett támadó magatartása nem fejeződött be, a dulakodás tovább tartott a vádlott és a sértett között, melynek során a vádlott a hozzá került késsel szúrt a nagyobb testű, magasabb és ittas állapotban rá támadó sértett felé.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság helytelenül hívta fel a Btk. 21. §-át, vagyis jelen ügyben nem beszélhetünk megelőző jogos védelmi helyzetről.

A Btk. 22. § (1) bekezdése kimondja, hogy nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

A Kúria 4/2013. Büntető jogegységi határozat I/1. pontja a Btk. 22. § (1) bekezdéséhez a következő magyarázatot fűzi:

A védekezést támadás előzi meg. Az elhárítás válasz a támadásra. A védekezés azért jogos, mert a támadás jogtalan. A jogosan védekező a jogot védi a jogtalansággal szemben. A támadás olyan tevékenység, amely megvalósítja valamely bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásának ismérveit. A támadás objektív ismérve annak jogtalansága. A jogtalan támadás elhárításának kockázatát, következményeit a támadónak kell viselnie.

A jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott okkal tarthat a támadás megkezdésétől vagy annak folytatásától.

A jogtalan támadás általában erőszakos, az elhárító cselekmény pedig mindig kényszerű. Amennyiben a jogtalan támadás ténye megállapítható, úgy az elhárítás szükségessége nem vitatható. Az elhárítás szükségességének a mértéke azonban - a 22. § (3) bekezdése szerint - túlléphető.

Ha van jogtalan támadás, akkor annak az elhárítása szükséges. Az elhárító cselekmény is tevékenység, aktív szembeszegülés a támadással. A szükségesség azt jelenti, hogy a védekezőnek a jogtalan támadás elhárításához enyhébb védekezési mód nem állt rendelkezésére, mint amelyet alkalmazott. A védekező cselekmény jogszerűségének egyetlen kritériuma a szükségesség.

A jogos védelem túllépéséért (Btk. 22. § (3) bekezdés) a védekező csak akkor felel, ha a jogtalan támadás belőle ijedséget vagy indulatot nem váltott ki, s az enyhébb - ám célravezető - elhárítási módot tudatosan tette félre, amikor a súlyosabb kimenetelű választotta, mert ezáltal a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazta, amelyre ez a jogintézmény nem ad felhatalmazást.

Az irányadó tényállás alapján egyértelműen rögzíthető, hogy a vádlott jogos védelmi helyzetben volt amikor a sértett támadását elhárította. Nem merült fel az ügyben jogos védelem túllépése - élet elleni támadást intézett vele szemben a sértett, melyre büntethetőség esetén életveszélyt okozó testi sértés büntette volt a válasz -, illetőleg, hogy a jogtalan támadás a védekezőben ijedséget vagy indulatot váltott volna ki, így szóba sem jöhet, hogy a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazta volna.

A 2012. évi C. törvény a jogos védelmet a büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okok között objektív büntethetőségi akadályként kezeli, amikor a jogos védelem során megvalósított cselekményt „nem büntetendőnek” tekinti. Tehát az a cselekmény, amelyet a védekező a jogtalan támadás elhárítása érdekében kifejt, - s az megvalósíthatja a Különös Rész valamely törvényi tényállását - nélkülözi a társadalomra veszélyességet, s ezáltal bűncselekményt nem valósít meg.

A bűncselekmény hiánya olyan büntetőeljárási akadály, amelynek hivatalból történő észlelése nem csak a már megindított büntetőeljárás megszüntetését vagy bírósági szakban felmentő ítélet hozatalát kell eredményezzen, de elejét veheti annak is, hogy a jogosan védekező egyáltalán büntetőeljárás hatálya alá kerüljön.

Az ítéletábra a kifejtettek tekintetével megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a Be. 331. § (1) bekezdésén alapuló felmentő rendelkezése helytálló volt, azonban annak jogcíme nem bizonyítottság hiánya, hanem a Be. 6. § (3) bekezdés c) pont értelmében büntethetőséget kizáró ok alapján.

Az ügyészség által bejelentett fellebbezés eredményre nem vezetett.

A törvényszék ítéletének egyéb rendelkezései is törvényesek és helyesek.

Az eddig részletezettek figyelemmel az ítéletábra a törvényszék ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 381. § (1) bekezdése felhívásával a Be. 339. § (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2018. február 13.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 10.Fk.20/2017/23. számú ítélete az ítéletábra jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2018. február 13.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke